ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА КАФЕДРИ ХІМІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ З ХІМІЇ
у 2025-2026 навчальному році

Профорієнтаційна діяльність кафедри хімії та екології з хімії була системною та різноформатною. Проводилася профорієнтаційна робота з учнями, вчителями ЗЗСО міста Києва, Київської області і всієї України.

Так, викладачі кафедри брали участь у ІІІ Всеукраїнському профорієнтаційному форумі для майбутніх вступників, бакалаврів, студентів коледжів, учнів 9-11 класів, учителів та батьків, який відбувся 06 вересня 2025 року в УДУ імені Михайла Драгоманова. Зокрема, була виголошена *пленарна доповідь* «Сучасні аспекти навчання хімії в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (Толмачова В.С.).

Разом з департаментом освіти і науки Київської обласної державної адміністрації проведено ознайомчий профорієнтаційний захід «Природнича освіта» 08 квітня 2026 року. Залучено управлінську ланку освіти - керівників місцевих органів управління освіти Київської області.

Проведено профорієнтаційні зустрічі зі школярами. Опорний заклад освіти "Карапишівський ліцей Миронівської міської ради Київської області" с. Карапиші, Обухівський район, Київська область. Приватна організація Ворзельський ліцей "Академія інтелекту Плюс", селище Ворзель, Бучанський район, Київська область.

Упродовж 2025-2026 навчального року здійснював роботу хімічний хаб Chemical Hub для учнів міста Києва та Київської області.

Діяльність хімічного Chemical Hub на кафедрі хімії та екології розглядається як досить ефективна форма профорієнтаційної роботи з учнями закладів загальної середньої освіти. Chemical Hub функціонує як інтегроване освітньо-наукове середовище, що забезпечує доступ до сучасного лабораторного обладнання, експериментальних методик і наукового супроводу. Під час роботи реалізуються освітньо-практичний, дослідницький та профорієнтаційний напрями, спрямовані на формування предметних і ключових компетентностей учнів. Залучення до експериментальної та проєктної діяльності сприяє розвитку критичного мислення, наукового світогляду та усвідомленому вибору професії. Функціонування Chemical Hub забезпечує наступність «школа – університет» і підвищує мотивацію до здобуття освіти у галузі хімії та екології.

Упродовж 2025-2026 навчального року в межах Chemical Hub здобувачі освіти школа І – ІІІ ступенів 282 Деснянського району міста Києва, Природничо-наукового ліцею 145 Печерського району міста Києва, Технічного ліцею Дніпровського району, гімназія 201 Дніпровського району, ТОВ Київський ліцей Вега спостерігали яскраві досліди, самостійно проводили експерименти, безпосередньо знайомилися з хімічними процесами довкола нас. Упродовж рамках Chemical Hub працював науковий семінар і був організований експериментальний курс з органічної хімії для учнів Природничо-наукового ліцею 145 Печерського району міста Києва під

керівництвом доцента Ковтун О.М. Учасниця цього семінару Анна Дмитрук стала срібною призеркою 58 Міжнародної олімпіади з хімії Узбекистан, Ташкент.

На кафедрі хімії та екології активно діє науково-освітній проєкт «Арт-простір допитливого природознавця» сумісно з НЕНЦ (доценти Богатиренко В.А., Прибора Н.А.). Організовано та проведено конкурсний проєкт «Хімія спорту» 10 лютого – 30 березня 2026 року. Під час проведення проєкту розглядалися питання щодо властивостей нових матеріалів для спорту та спортивних майданчиків, хімічних речовин для підвищення спортивних результатів, хімічного балансу організму, спортивного харчування та енергетики роботи під час фізичних навантажень .

Здійснювалося наукове керівництво (Прибора Н.А.) науково- дослідницькими роботами учнів - членів МАН України, які брали участь у ІІ етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.
Тимошенко Глєб (Ліцей «Домінанта» Дніпровського району м. Києва) «Хімічні параметри природних вод як індикатори екологічного стану екосистем». Демченко Єлизавета (Ліцей «Домінанта» Дніпровського району м. Києва) «Одержання карбонізованих сорбентів із рослинних відходів та дослідження їх властивостей».

Здійснювалося наукове керівництво (Прибора Н.А.) дослідницьким проектом учня у національному етапі міжнародного конкурсу «Олімпіада геніїв» (GENIUS Olympiad). Тимошенко Глєб (Ліцей «Домінанта» Дніпровського району м. Києва) «Кальцієво-магнієвий баланс ґрунтів як показник екологічної стійкості природних і антропогенно змінених екосистем»

Викладачі, навчально-допоміжний персонал брали участь в організації практичної підготовки учнів - команди міста Києва до ІІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії (20 березня 2026 р.)

Викладачі кафедри брали участь у роботі журі ІІ (міський) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Київського міського територіального відділення Малої академії наук України, вихованців КЗПО «Київська Мала академія наук учнівської молоді» у 2025/2026 навчальному році. Толмачова В.С. член журі секції органічна хімія та біохімія відділення хімії та біології наказ від 11 грудня 2025 року № 91 – О. Ковтун О.М. член журі секції органічна хімія та біохімія відділення хімії та біології наказ від 11 грудня 2025 року № 91 – О.

Викладачі кафедри брали участь у роботі журі ІІ (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України: у 2025/2026 навчальному році. Толмачова В.С. голова журі секції органічна хімія та біохімія відділення хімії та біології (наказ Департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації від 09 лютого 2026 року № 18 – В). Богатиренко В.А. член журі секції загальна та неорганічна хімія відділення хімії та біології наказ від 09 лютого 2026 року № 18 – В.

Викладачі кафедри брали участь у роботі Всеукраїнського форуму учнівської та студентської молоді «Дотик природи» (18-20 листопада 2025 року, НЕНЦ, м. Київ;

зареєстроване в Міністерстві юстиції України 31.05.2012 р. за № 869/21181). (Богатиренко В.А., Прибора Н.А.).

Викладачі кафедри брали участь у роботі журі Міжнародної екологічної олімпіади наукових проєктів з охорони довкілля «Dream ECO» на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України: Богатиренко В.А. Прибора Н.А. - члени журі секції «Якість довкілля» затверджено на педагогічній раді НЕНЦ протокол №1 від 12 січня 2026).

На сьогодні: 53 % шкіл в Україні відчувають дефіцит учителів. Отже, потреба в учителях хімії є, але не перетворюється на вступний попит.

Хімію четвертим предметом НМТ-2026 зареєстрував лише 3 015 учасників із приблизно 368 774 (≈ 0,8 %); біологію — 75 141 (≈ 20,37 %).

За даними Єдиної електронної бази, 16 закладів вищої освіти відкрили конкурсні пропозиції на спеціальність А4.06 Середня освіта (Хімія) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Попередньо зараховано 75 осіб денна форма навчання.

Лідерами є Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (ОПП Середня освіта (Хімія, біологія та здоров'я людини) – 19 осіб, Уманський національний університет (ОПП Середня освіта (Хімія) – 16 осіб, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (ОПП Середня освіта (Хімія, біологія та здоров'я людини) – 15 осіб.

Деякі ЗВО, а саме Львівський національний університет імені Івана Франка (ОПП Середня освіта (Хімія) – 2 особи, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника (ОПП Середня освіта (Хімія) – 2 особи, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (ОПП Середня освіта (Хімія) – 1 особа.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (ОПП Середня освіта (Хімія. STEM-навчання), Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" (ОПП Середня освіта (Хімія), Херсонський державний університет (ОПП Середня освіта (Хімія), Український державний університет імені Михайла Драгоманова (ОПП Середня освіта (Хімія) не набрали жодного абітурієнта на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.

На спеціальність середня освіта (Хімія) в УДУ імені Михайла Драгоманова подано 15 заяв, жодна з яких не мала першого пріоритету (пріоритети в межах 2-9). Мінімальний запас заяв. П'ятнадцять заяв на 13 місць (конкурс 1,15) означають, що будь-яка втрата на вищих пріоритетах знижує набір до нуля.

Вступники були сильнішими, ніж торік. Середній бал близько 155,3, тоді як середній бал зарахованих на бюджет у 2025 р. становив 145,42. Майже всі вступники складали НМТ із хімії (крім 3). Тобто цільова аудиторія була, але обирала інші програми.

Причини недостатнього набору на спеціальність А4.06 Середня освіта (Хімія) в УДУ імені Михайла Драгоманова у 2026 році:

демографічне скорочення та воєнні міграційні процеси;

висока конкуренція між ЗВО за вступника, особливо в Києві;

конкуренція між А4.06 і спеціальністю Е3 «Хімія»;

порівняно складний предметний профіль хімії, який звужує потенційну аудиторію;

традиційне сприйняття професії вчителя хімії як відносно вузької професійної траєкторії;

наявність в інших ЗВО інтегрованих природничих програм — хімія + біологія + здоров'я людини, хімія + інформатика, хімія + STEM-навчання тощо;

Пропозиції щодо вступу 2027 року.

1. Ініціювати на рівні факультету й університету розгляд комбінованої ОПП (хімія + біологія/природничі науки, інформатика, STEM-навчання) та умов для контрактників (пільги, стипендії, працевлаштування).

2. Закріпити щорічний цикл співпраці з Департаментом освіти і науки Київської ОДА; залучити вчителів шкіл.

3. Інформаційний пакет «Хімія як четвертий предмет НМТ: коефіцієнти, пріоритети, бюджет і контракт». Учитель хімії: професія, дефіцит кадрів, траєкторії, умови вступу - для учнів, батьків і вчителів.

4. Переорієнтувати Chemical HUB на учнів 10–11 класів, які обирають предмети НМТ; заходи для молодших класів — окремий довгостроковий формат.